

ogerski državni zbor. Radovedni smo, kako se bodo takrat obnašali naši prekmurski bratje Slovenci!

Vnanje države. Po silnem in velikanskem ruskem carstvu so ljudje že močno razburjeni ker vedno več slišijo, kako si evropski ministri v Berlinu prizadevajo Rusom izviti vspehe, katerih so si v zadnji strašni turški vojski priborili; mnogi listi tirjajo, naj vsa Rusija zgrabi za meč, če bi proti Turkom, Angležem in Avstriji tudi ob enem bilo treba mahnuti. Zbolela ruska carica je zopet odzdravila. V Kijevu so med tamošnjimi dijaki zasledili neko puntarsko zaroto; nedavno je eden dijak sred glavne ulice žandarmerijskega oficirja z bodalom ubil in zbežal. — Nemški cesar je zopet že precej krepek, desna roka je še otečena, morivec Nobiling ni umrl. Bismark je državni zbor razpustil; nove volitve bodo 30. julija; volilna borba bo silna; socialiste močno preganjajo in zapirajo, kar bo delavce še bolj razdražilo; kajti čedalje bolj se kaže, da Nobiling ni bil z socialisti v posebni zvezi; pač pa se vé, da je freimaurer, jegov stric je tudi freimaurer in sicer mojster — predstolnik. Hanoveranski kralj Juri, ki je l. 1866. bil naš zaveznik zoper Pruse, pa vsled nesrečne bitke pri Langensalza svoje kraljestvo zgubil, je umrl v prognanstvu v Parizu 59 let star. Mož je bil od mladosti slep, kot vladar mil in pravičen. Zapustil je sina in 2 hčeri. Bavarski kralj se je vendar enkrat spomnil, da je katoliški kralj večjidel katoliških prebivalcev ter se je poslužil od papežev mu priznane pravice in je 2 res izvrstna mešnika imenoval za škofa: kanonika Streihela za nadškofa v Monakovem, pridigarja in spovednika nadvojvodinje Hildegarde (hčeri našega cesarja na Bavarskem omožene) Ehlerja pa za škofa Speierskega. — Belgijski katoličani so pri volitvah propali in zgubili večino v deželnem zboru, vsled tega je kralj katoliško ministerstvo odpustil in pozval liberalno-freimaurersko; premehki katoliški ministri so tega krivi. — Francozki ministri so začeli misliti na od Gambetta in menda tudi od Bismarka zahtevano „kulturno borbo“. Najprej hočejo konkordat t. j. že za cesarja Napoleona I. skleneno pogodbo francoske vlade z rimskim papežem odpraviti in zatreti. Enako so tudi naši avstrijski liberalci l. 1867 začeli. Ropot zoper sv. Cerkvo je pa liberalcem in freimaurerjem potreben; kajti tako ljudje menje zapazajo, kako jihovi vodje z 500 milijoni dačnih denarjev, odločenih za kulturne namene, n. pr. za nakup starih in stavljenje novih železnic, pometajo in v lastne žepe vtikajo! — Angleži imajo že več let krvavo vojsko zoper divje Kaferjane v južni Afriki pa ne morejo ničesar zdatnega zoper nje opraviti, vojska jih stane mnogo denarjev. — Italijanski ministri so neapolitanskega nadškofa starodavno palače vzeli in jo hočejo v kosarno spremeniti, laški ministri še nimajo dosti na božjih ropih, kojih so že krivi. — Sv. oče Leon XIII niso boleni, kakor so liberalni listi

razglasili, marveč so prav zdravi in so v posebnem pismu Francijo in Avstrijo poprosili, naj se pri bodoči prestrojni Turčije potegnute za pravice tamošnjih katoličanov!

Turške homatije. Kongres v Berlinu se je pričel pod predsedništvom Bismarkovim, sprva je bilo slišati, da se bodo zbrani ministri porazumili, a danes pravijo, da smo bliže novejši vojski, nego zaželjenemu miru; posebno se neki kujajo turški poslaniki in žugajo oditi. Vojne priprave kažejo povsod bolje na vojsko. Italijani bojda kupičijo okoli Verone in Vidma vojščakov. Turki novačijo v Aziji na vso silo, v Carigradu in okolici imajo 150,000 mož v Macedoniji 40,000 mož; in v Albaniji so zoper pričeli boj zoper Črnogorce; vdrl so namreč čez Bojano in hotli neko črnogorsko četo zasačiti; ali oprezni Črnogorci so Turke junško zgrabili, jih mnogo posekali ali zajeli. Ta zavratni turški napad je ministre na kongresu iznemiril; Črnogorci delajo šance pred Podgorico, in pri Novemselu jih stoji 5000, da udarijo na Turka. Rusi pripravljajo na boj 500000 mož, 900 kanonov, katerim dojde koncem junija 2000 Kruppovih novih kanonov. Srbski knez Milan je zarotnika Čumiča, bivšega ministra, pomilostil na 7 let v ječo, obrista Markoviča pa dal ustreliti.

Za poduk in kratek čas.

Ada-Kaleh ali Nova Orsova zopet avstrijska.

L. 1846. so avstrijski vojaki zaseli mesto Krakov in tamošnje nemirnej poljske republičice življenje vgasnili; od tiste dobé t. j. celih 32 let Avstrija ni pridobila nobenega mesta, nobene dežele v stalno oblast. Pač pa smo zgubili veliko Benečansko in bogato Lombardijo, skup okoli 1200 □ milj z 6 milijoni prebivalcev; l. 1864. priborjeni Holstein smo pa kmalu že l. 1866 morali grabljivim Prusom pustiti. Smemo torej reči, da je Avstrija celih 32 let bila vedno na zgubi, vedno so se njej krčile meje. Sedaj na enkrat den po sv. Vrbanu t. j. 26. maja 1878. so avstrijski vojaki zaseli poprej turški otok Ada-Kaleh ali Novo Orsovo in tako Avstrijo povečšali za 1 □ miljo z 400 mohamedanskimi prebivalci. Ali bo to vse, kar Avstriji pripade od turške zapuščine v Evropi, ali je pa le nekrvav začetek še večjim pridobitvam, to bo najbližnja prihodnost razkrila. Sedaj bodimo z 1 miljo novega zemljišča zadovoljni in pogledimo, kje je ta otok, ki pride pod oblast avstrijsko-ogerske vlade? No, naši Pohorjanci in Solčavčani in drugi podravske in posavske brodniki ali „flosarji“, ki so se že kedaj vozili do Pančove in še dalje do Stare Orsove, si lahko dajo to dopovedati in razložiti. Kajti ravno proti južnemu izhodu od Stare Orsove sred mogočno deročega Dunava je zeleni otok: Adel-Kaleh ali Nova Orsova, naj-novejši kos zemlje avstrijske. Turki so jo imeli

zadnjih celih 88 let v svoji oblasti in jo na Vrbanovo sami radi zapustili. Drugi den so se potem od Stare Orsove pripeljali vojaki hrvatskega regimenta Sokčevićevega šte. 78 ter so na mesto, kder je turški prapor z zlatim polmesencem nakinčan plapolal, posadili črno-zolto cesarsko zastavo s dvoglavatim orlom. Obrist Bogovič je sedaj višji poveljnik na otoku, turški paša mu je izročil vse, kar je bilo na njem: ljudi, mestice, kanone in precej streliva. Bolj dolgi nego široki otok je bil do cesarja Leopolda I. pust in prazen; le tolovaji in ribiči so se včasih po njem potikali. Toda l. 1685. so cesarski vojaki, zapodivši čez Dunav poslednje čete turškega velikega-vezirja Karemustafe, ki je pred Bečem tepen bil, ter so na tem otoku pozidali močno trdnjavo in jej dali ime: Nova Orsova. Glavni namen tej trdnjavi bil je ta, da bi se turškim ladijam vožnja po Dunavu zaprla. Cesar Karol VI. je mesto in trdnjavo povečšal. Vkljub temu so se pa Turki l. 1738. polastili mesta in jim ni bilo treba niti dolgo streljati v njo iz srbskega pobjezja. Tako slabo so se naši vojaki takrat branili. Veliko krepkejšo so se Turki v njo zarili in srdito 4 mesence branili, ko je 52 let poznej zopet poknila turška vojska (l. 1790). Vse streljanje ni zdalo nič, naposled je Turka glad pritisnil, da se je Avstrijancem vdal. Tako je zopet zaplapolala avstrijska zastava nad Novo — Orsovo. Ali samo eno leto je ondi ostala. Vsled miru, sklenenega v Sistovu, smo se Avstrijanci zopet morali umakniti Turkom, in pri tem je ostalo do letos. Turki so med tem Ada-kaleh z trojnimi rovom in z 11 šancami obdali in proti rumunski strani nastavili 4 Krappove kanone. Mestice je polno skoro samih kosarn in ulice so tako tesne, da se strešja nasproti stoječih hramov malo da ne dotikajo drugo drugega. Obdano je z ozidjem po 3—4 metre visokim. Posamezne šance so z kritimi rovi in shodniki v zvezi, velikanski kanoni in možnarji so vedno navrti na obojno strugo Dunava. Nobena ladija ne more mimo, da bi nje stražarji na otoku ne videli. Nekaj časa so turški stražarji jako nadlegovali brodnikom, vsako ladijo so prejeli, jo preiskali in mnoge le proti velikim darilom v denarjih spustili. Zadnji čas se je malokdo več brigal za Ada-Kaleh; toda l. 1849 se je zopet veliko o tem otoku govorilo. Puntarski Magjari so bili od naših vojakov pa tudi od Rusov tepeni; pri Vilagošu se jih je 40000 ruskemu generalu Paskijeviču podalo. Magjarski diktator, znani Košut, je pa z ministrom Szemerejem iz Debreczina pobegnil proti Turčiji ter je seboj imel zlato krono sv. Štefana. Ko je prišel do Dunava blizu Stare-Orsove, jo je globoko v zemljo pokopal in se potem po že priredjeni ladiji podal k Turkom v Ada-Kaleh. Tukaj se je mudil 5 dni ter potem odpeljal v Ruščuk in Carigrad. Od tiste dobe se po svetu stoplje; sedaj prebiva sila postaran blizu Turina na Italijanskem. Krono sv. Štefana so poznej našli in izkopali ter našemu

cesarju dali nazaj. L. 1868. bil je z njo slovesno kronan v Budim-peštu za ogerskega kralja. Ada-Kaleh pa je sedaj zopet v naši oblasti, zopet obvelja ime: Nova Orsova; turško ime pa zgine z Turki vred.

Smešničar 25. „Previdnost.“ Nekši sodnik pitao nekšega tesára, ki je za svedoka zezváni bio: „kak daleč je stao od oni lüdi, ki so se bili (pretepali)? Ravno na štiri i na pol stopaja.“ „Ali kakda je mogočno, ka oni to tak gvlišno znajo?“ „Mislo sam si: lahko de me zato kakši norc pitao pa sem zmero.“ Prijatelj prekmurski.

Razkritje Slomšekovega spomenika

v mariborski stolni cerkvi se bo z cerkveno in narodno svečanostjo vršilo v pondeljek 24. junija. Načrt: 1. pridiga (kanonik Kosar), razkritje, slovesna infulirana meša v stolni cerkvi ob 10. uri dopoldne, Te Deum; 2. Obed v čitalnici; 3. Občni zbor ob 4. uri popoldne v čitalnici a) nagovor predsednikov, b) poročilo tajnikovo in denarničarjevo, c) izročitev spomenika, d) sklep zastran še ostalih denarjev, f) sklep zbora; 4. Beseda v čitalnici ob 8. uri zvečer a) govor slavnostni (dr. Jan. Bleiweiss), petje, deklamacije in godba. K besedi povabljeni so vsi čestitelji Slomškovi, k občnemu zboru pa a) vsi dekani na Slovenskem, b) vsi predsedniki slov. čitalnic, c) vsi uredniki slov. listov, d) odlični narodnjaki od odbora posebič povabljeni.

V Mariboru 17. junija 1878.

Janez Kačič.

Marko Glaser.

Dr. Šrnec.

Davorin Valenčak.

Dr. Lav. Gregorič.

Razne stvari.

(Posvečevanje novih mešnikov) za Lavantinsko škofijo bodo milostljivi knez in škof opravljali 18. 20. in 22. julija.

(G. R. Rižnar) ni pisatelj dopisa od sv. Tomaža v šte. 22. „Slov. Gosp.“

(Nov živinski sejm) bo 2. julija na Polenšaku v ptujskem okraju; oskrbnik sejma je krčmar g. Martin Cizerl.

(Važno za konjerejce). V Ptujju bude 22. junija c. kr. komisija konje kupovala in naj posestniki te priložnosti ne zamudé. Konji za jahanje, ki ne smejo čez 10 let stari biti, plačujejo se po 250 fl., konji za vožnjo pa do 350 fl. in ne smejo čez 12 let stari biti.

(Dunajski listi pravijo o Seidlu) da je baron Hackelberg njega in Heilsberga in Foreggerja razžalil, radi česar je Seidl na dvoboj zazval Hackelberga, toda prijatelji so dvoboj ali duel zabranili. Penzionirani Seidl bi še le dober bil za „freibiligarja“ proti Turkom v Bosniji. Ondi bo menda kmalu dosti prilike za „ravsauje.“

(Seitli cesar) so darovali 400 fl. za šolo v Krežajah pri Velikoveu na Koroškem.